

Beşinci çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin doqquzuncu sessiyası keçirilib

Dekabrın 27-də beşinci çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin doqquzuncu sessiyası keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, sessiyanın müzakirəsinə aşağıdakı məsələlər verilib:

1. 2018-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının yekunları.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin təsdiq edilməsi.

3. Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il büdcəsinin təsdiq edilməsi.

4. İşsizlikdən sığorta fondunun 2019-cu il büdcəsinin təsdiq edilməsi.

5. Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) hesabatı.

6. "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi.

7. "Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi.

8. "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatının statusu haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov 2018-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının yekunları ilə əlaqədar məruzə edib. Məruzəçi deyib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi xəttinin uğurla davam etdirilməsinin nəticəsidir ki, muxtar respublikada 2018-ci ildə də inkişaf və sabitlik təmin olunmuşdur. Başa çatmaqda olan il muxtar respublikanın sosial-iqtisadi və ictimai-mədəni həyatında əlamətdar hadisələrlə yadda qalmış, bütün sahələrdə inkişaf təmin edilmiş, əhalinin həyat səviyyəsi daha da yaxşılaşmışdır.

2018-ci ilin ən mühüm hadisəsi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin muxtar respublikaya növbəti səfəri olmuşdur. Bu səfər muxtar respublikada bir çox sahələrdə müasir infrastrukturun yaradılması ilə əlamətdar olmuş, dövlət başçısı Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun və Qaraxanbəyli kəndində 6 nömrəli tam orta məktəb binasının, hərbi xəstəxananın, Naxçıvan şəhər Təmizləyici Qurğular Kompleksinin, Şərur şəhər və ətraf kəndlərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin birinci mərhələsinin açılışlarında iştirak etmiş, Dövlət Sərhəd Xidmətinin sərhəd dəstəsinə və Əlahiddə

Ümumqoşun Ordusunun hərbi hissəsində yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur.

Dövlət başçısı 2018-ci il mayın 16-da Ordubad Su Elektrik Stansiyasının tikintisi, muxtar respublika ərazisində meliorativ tədbirlərin görülməsi, Culfa-Ordubad magistral yolunun tikintisi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair 4 sərəncam imzalamış, ümumilikdə bu işlərin həyata keçirilməsi üçün Naxçıvan Muxtar Respublikasına 55 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Müasir tarixə yazılan mühüm hadisələrdən biri də Naxçıvanın 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunmasıdır. Həmçinin 2018-ci ildə Naxçıvan şəhəri ölkəmizin Gənclər Paytaxtı seçilmişdir. Sentyabrın 23-də isə muxtar respublika paytaxtında Avropa Günlərinin açılışı olmuşdur. Noyabrın 26-da Naxçıvan şəhərində Türk Şurası Gənc Liderlərinin ilk forumunun keçirilməsi də qədim diyarın tarixən formalaşmış mərkəz kimi əhəmiyyətini xeyli artırmışdır.

2018-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının ən böyük yaşayış məntəqələrindən biri olan Babək rayonunun yaradılmasının 40 illiyi geniş qeyd olunmuş, 8 dövlət orqanı və 5 ictimai təşkilatın yerləşdiyi inzibati bina yenidən qurularaq istifadəyə verilmişdir.

İqtisadi sahənin inkişafı da diqqətdə saxlanılmış, daxili imkanlardan səmərəli istifadə olunmuş, enerji və ərzaq təhlükəsizliyi təmin edilmişdir. Nəticədə 2018-ci ildə qazanan uğurlar bundan əvvəlki dövrlərin göstəriciləri ilə müqayisədə artmışdır. Yeni istehsal müəssisələrinin işə salınması iqtisadiyyatın çoxsahəli inkişafına, məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə, sosial layihələrin uğurla həyata keçirilməsinə səbəb olmuşdur. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin ötən dövründə ümumi daxili məhsulun həcmi 1,2 faiz artaraq 2 milyard 422 milyon manata yaxın olmuşdur. Onun bir nəfərə düşən həcmi 5 min 330 manat təşkil etmişdir ki, bu da 2017-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricidən 2 faiz çoxdur. Ümumi daxili məhsulun 57 faizdən çoxu istehsalın payına düşmüşdür ki, bu da davamlı və tarazlı inkişafın əsas göstəricisidir.

Kənd təsərrüfatının inkişafı iqtisadi sabitliyin və ərzaq təhlükəsizliyinin başlıca şərtidir. Bu, bir tərəfdən sənaye müəssisələri üçün xammal bazası yaradırsa, digər tərəfdən kənd əhalisinin məşğulluğunun yüksəldilməsi, gəlirlərinin artması, rifah halının yaxşılaşması üçün də yeni imkanlar açır.

Həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq 2018-ci ilin məhsulu

üçün muxtar respublikada 61 min 935 hektar sahədə əkin aparılmışdır. Strateji əhəmiyyəti nəzərə alınaraq əkilmiş sahələrin 52 faizindən çoxunda, yeni 32 min 483 hektarda taxıl sığını aparılmış, zəmilərdən 97 min 689 ton məhsul yığılmışdır.

Yeni torpaq sahələrinin əkin dövryyəsinə qatılmasında mütərəqqi suvarma şəbəkələrinin mövcudluğu mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu sahədə həyata keçirilən tədbirlər 2018-ci ildə də davam etdirilmiş, Kəngərli rayonunun Böyükdüz kəndi ərazisində 616 hektar sahəni əhatə edən qapalı suvarma şəbəkəsi qurulmuşdur.

Ərzaq təminatında xüsusi çəkiyə malik olan heyvandarlığın inkişafına da diqqət artırılmış, cari ilin ötən dövründə fermerlərə 4 milyon 563 min manat həcmində kredit verilmiş, yeni heyvandarlıq təsərrüfatları yaradılmışdır.

İqtisadiyyatın, xüsusilə də aqrar sektorun inkişafında ailə təsərrüfatlarının mühüm rolu vardır. Muxtar respublikada ailə təsərrüfatlarının inkişafı diqqətdə saxlanılır, bu sahədə ardıcıl tədbirlər görülür. 2018-ci ildə də ailə təsərrüfatlarına dövlət qayğısı davam etdirilmiş, 14 ailə təsərrüfatına kreditlər verilmiş, "Ailə təsərrüfatı məhsulları" festivalı keçirilmişdir.

Şəhər və rayon mərkəzlərində, kəndlərdə istifadəyə verilən sosial obyektlər, tikilən inzibati binalar, yaradılan istehsal sahələri insanların məskunlaşmasını, rahatlığını təmin etmiş, 7 kənd və 7 xidmət mərkəzi, Babək rayonunda bir yaşayış binası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Naxçıvan şəhərində, Kəngərli, Şahbuz və Sədərək rayonlarının hər birində bir yaşayış binasının tikintisi davam etdirilir. Əhalinin içməli su təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində də tədbirlər davam etdirilir. Cari ilin ötən dövründə Şərur şəhər və ətraf kəndlərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin birinci mərhələsi, Babək rayonunun Şəkərad kəndində içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemi, Şahbuz rayonunda təmizləyici qurğular sistemi istifadəyə verilmişdir.

Muxtar respublikanın avtomobil yollarında idarəetməni daha da təkmilləşdirmək və həyata keçirilən işlərin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2018-ci il 14 fevral tarixli fərmanı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi yaradılmış, agentlik üçün yeni inzibati bina istifadəyə verilmişdir. Yaradılan şəraitin nəticəsidir ki, bu ilin ötən dövründə muxtar respublikada 48,6 kilometr uzunluğunda yeni asfalt yol salınmış, bir körpü tikilmiş, bir körpü isə bərpa olunmuşdur.

Informasiya və rabitə sahəsində yeni texnologiyaların tətbiqi göstərilən xidmətlərin həcmi artırılaraq əkilmiş sahələrin 52 faizindən çoxunda, yeni 32 min 483 hektarda taxıl sığını aparılmış, zəmilərdən 97 min 689 ton məhsul yığılmışdır.

Görülən işlər əhalinin məşğulluq səviyyəsini artırmış, yeni iş yerləri açılmışdır. Cari ilin ötən dövründə muxtar respublika üzrə 2024 yeni iş yeri yaradılmışdır ki, bunun da 98 faizi daimi iş yerləridir. Səmərelili məşğulluğun və özünüməşğulluğun təmin edilməsində, işaxtaranların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində 2016-cı il yanvarın 11-də qəbul olunmuş "2016-2020-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhalinin məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın icrası da mühüm rol oynamışdır.

Muxtar respublikanın ümumi iqtisadi inkişafında diqqəti cəlb edən amillərdən biri də xarici ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, ixrac potensialının gücləndirilməsidir. Sahibkarlığa göstərilən sistemli dövlət dəstəyi, ixracın stimullaşdırılması ilə bağlı qəbul edilmiş qərarlar muxtar respublikada istehsal olunan məhsulların ixrac imkanlarının artmasına və xarici bazarlarda tanınmasına şərait yaratmışdır. 2018-ci ilin ötən dövründə muxtar respublikanın xarici ticarət dövryyəsi 435 milyon 598 min ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət əməliyyatlarının 88 faizi, yaxud 383 milyon 314 min ABŞ dolları ixracın payına düşmüşdür.

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin də inkişafı diqqətdə saxlanmış, Naxçıvan Dövlət Universitetində Distant Təhsil Mərkəzi yaradılmış, Naxçıvan Tibb Kollecinin binası yenidən qurulmuşdur. Hazırda Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinin binasının yenidən qurulması davam etdirilir.

Tibbi xidmətin müasir standartları səviyyəsinə yüksəldilməsi və vətəndaşların sağlamlıqların etibarlı təminatı bu gün qarşıda duran əsas vəzifələrdəndir. Səhiyyə xidmətlərinin səviyyəsini müasir tələblərə çatdırmaq, keyfiyyətini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə cari ildən Sədərək rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanmışdır.

Naxçıvan Əlillərin Bərpa Mərkəzinə və Uşaq Bərpa Mərkəzinə yeni tibbi avadanlıqlar alınmış, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün uyğunlaşdırılmış əyləncəli oyun sahəsi istifadəyə verilmişdir.

Milli dəyərlərimizin yaşadılması, tarixi-dini obyektlərin bərpası, qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması sahəsində də tədbir-

lər görülmüşdür. "Naxçıvan Muxtar Respublikasında xalça sənətinin qorunmasına və inkişaf etdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrası xalçaçılıq ənənələrinin qorunmasına və inkişafına öz töhfəsini verəcəkdir. Turizmin kompleks şəkildə və davamlı inkişafını nəzərdə tutan tədbirlərin həyata keçirilməsi muxtar respublikaya gələn turistlərin sayını ildən-ilə artırmışdır. 2018-ci ilin ötən dövründə muxtar respublikaya ölkəmizin digər bölgələrindən və xarici ölkələrdən 380 minə yaxın turist gəlmişdir.

Bədən tərbiyəsi və idman gənclərin fiziki inkişafında və asudə vaxtının səmərəli təşkilində mühüm rol oynayır. Bu istiqamətdə cari ilin ötən dövründə tədbirlər görülmüş, Naxçıvan Muxtar Respublikası Kikboksinq Federasiyası fəaliyyətə başlamış, Kəngərli və Culfa rayonunda mərkəzi stadionlar yenidən qurulmuşdur.

Sağlamlıq imkanları məhdud 3 Azərbaycan Vətən müharibəsi və bir Çernobil iştirakçısı mənzillə təmin olunmuş, bir nəfərə isə avtomobil verilmişdir.

2018-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında ordu quruculuğu sahəsində görülən işlər davam etdirilmiş, muxtar respublikanın müdafiə potensialı daha da möhkəmləndirilmişdir. Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu 1992-ci ildə işğal olunmuş Günnüt kəndini və ətraf əraziləri, ümumilikdə 11 min hektar torpaq sahəsinə nəzarəti qaytarmış, ön xətdə və dayaq məntəqələrində etibarlı müdafiə sistemi yaradılmışdır. Muxtar respublikadakı ordu, birləşmə və hissələrin müasir xidmət şəraiti ilə təmin olunması sahəsində tədbirlər də davam etdirilmiş, yeni xidmət və yaşayış kompleksləri istifadəyə verilmişdir.

Sosial-iqtisadi sahədə əldə edilmiş uğurlar, sabitlik və təhlükəsizliyin təmin edilməsi muxtar respublikada məşkunlaşmanın və əhalinin rifahının yaxşılaşmasına öz təsirini göstərmiş, 1 dekabr 2018-ci il tarixə muxtar respublika əhalisinin sayı artaraq 455 mindən çox olmuşdur.

2018-ci ildə muxtar respublikanın sosial-iqtisadi inkişafında və qazanan nailiyyətlərdə xidməti olanların əməyi dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Ölkə Prezidentinin sərəncamları ilə muxtar respublika sakinlərindən 143-ü müxtəlif orden, medal və fəxri adlarla təltif olunmuş, bir nəfər Prezident təqaüdü, 10 nəfər isə Prezident mükafatına layiq görülmüş, 4 nəfərə ali hərbi və ali xüsusi rütbə verilmişdir. Həmçinin 31 nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikasının fəxri adları, 27 nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikasının nişanları ilə təltif edilmişdir.

Sonda Ali Məclisin Sədri Vasif Talibov demişdir ki, muxtar respublikada sosial-iqtisadi inkişafın təmin olunması bütün sahələrdə nailiyyətlərin qazanılmasına səbəb olmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sədri olduğu "Caspian European Club"un 2018-ci ildə ölkəmizin iqtisadi regionları üzrə hazırladığı illik investisiya reytingində Naxçıvan Muxtar Respublikasının ikinci dəfə ən yüksək bal toplayaraq lider olması bunu bir daha təsdiq edir.

Sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadiyyat naziri Famil Seyidov və Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Vəqif Rəsulov çıxış ediblər.

Gündəlikdə duran ikinci məsələ ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası Baş nazirinin müavini - maliyyə naziri Səbuhi Məmmədov çıxış edib, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu səsə qoyularaq qəbul olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun sədri Əli Quliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il büdcəsi barədə çıxış edib, sessiyada "Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il büdcəsi haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu qəbul olunub.

Sessiyanın gündəliyində duran dördüncü məsələnin müzakirəsi zamanı qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikasının "İşsizlikdən sığorta haqqında" 2017-ci il 30 iyun tarixli Qanununa əsasən işsizliyin yaranması hallarının qarşısının alınması, iş yeri itmiş olunan şəxslərin əməkhaqlarının kompensasiya olunmasının təmin edilməsi və məşğulluğun artırılması məqsədilə işsizlikdən sığorta fondunun vəsaitləri hər il üçün qanunla təsdiq olunur. Müzakirə olunan məsələ ilə əlaqədar qanun layihəsi oxunub və "İşsizlikdən sığorta fondunun 2019-cu il büdcəsi haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu təsdiq edilib.

Gündəlikdə duran beşinci məsələ ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Ülker Bayramovanın hesabatı dinlənilib, məsələ ilə əlaqədar qərar qəbul edilib.

Sonra "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi haqqında" Qanun layihəsi oxunaraq qəbul olunub.

Sessiyada gündəlikdə duran yeddinci məsələnin müzakirəsi zamanı diqqətə çatdırılıb ki, "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hü-

quqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda edilmiş dəyişikliklərə əsasən müvəkkilin vəzifə maaşı artırılıb və pensiya təminatını tənzimləyən 16.7-ci maddəsi yeni redaksiyada verilib. Dəyişikliklərə əsasən Müvəkkilin və onun ailə üzvlərinin pensiya təminatı "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilir.

Bu məsələ ilə əlaqədar qanun layihəsi oxunub və "Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə qanun qəbul olunub.

Ali Məclisin Sədri deyib ki, gündəlikdə duran səkkizinci məsələ "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatının statusu haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi haqqındadır. Deputatın və onun ailə üzvlərinin pensiya təminatının "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilməsi ilə bağlı "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilib. Buna uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq qanununda dəyişikliklər edilməsi üçün layihə hazırlanıb.

Sessiyada "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatının statusu haqqında" Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu səsə qoyularaq təsdiq olunub.

Ali Məclisin Sədri 2018-ci ildə muxtar respublikanın inkişafında, sabitliyin və sərhədlərin qorunmasında əməyi olanların hamısına təşəkkürünü bildirib, Ali Məclisin deputatlarını, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindəki ordu, birləşmə və hissələrinin şəxsi heyətlərini və onların ailələrini, şəhid ailələrini və müharibə veteranlarını, sessiya iştirakçılarını, muxtar respublika əhalisini qarşıdan gələn əlamətdar bayramlar - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə təbrik edib.

Ali Məclisin Sədri deyib ki, 2019-cu il muxtar respublikada "Ailə təsərrüfatları" ili kimi qəbul olunur.

Bununla da beşinci çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin doqquzuncu sessiyası öz işini başa çatdırıb.